

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Baptistae Mantuani ... Parthenicum libri

Baptista <Mantuanus>

Argentinae, 28. 8. 1501

VD16 -S7317

[Liber primus]

[urn:nbn:de:bsz:31-321582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-321582)

Fratris Baptiste Mantuani Carmelite Theologi: ad magnificum D. Bernardum Bebum Patricium Venetum & Iureconsultum peritissimum Secunda Parthenice incipit.

Offidis aggressi pugnam tormeta rotasque
Atque triumphato victricia bella Tyranno
Detegimus fraudes: & Numina falsa Deorum
Sancta faue Virgo tenuem cui carminis orlum
Pangimus: & vento venias ad vela secundo:

Sebastiani Murthonis in secunda Parthenice
commentaria argumentum feliciter imbuunt.
Abdicatis se ab Imperio Diocleciano & Maximiano cognomino Herculeo Imperij Romani gubernacula susceperunt. Nam Galerus Illiricum Asiam & Orientem sortitus est: Constantinus singulari modestia usus: Gallia & Hispania contentus fuit: licet ei & Italia sorte obrigerit. Unde Galerus duos Cæsares legit: Maximinum quem Orienti: & Severum quem Italiae proposuit: Illyrico sibi reseruo: quod eo Barbaros hostes pro Romano iter facturos sentiebat. Mortuo deinde Constantio: Constantinus eius & Helenæ in gratia Herculei repudiate filius: Occidentis Imperium maximo omnino consensu adeptus est. Romæ interea prætoriani milites excitato tumultu: Maxencium Maximiani Herculei filium Augustum nunc cupant. Unde spe recuperandi Imperij ex solitudine Lucanie ubi vitam priuatam duxerat Romam venit: litteris Dioclecianum adhortatus ut idem ipse faceret. Contra hos motus missus a Galero Severus cum exercitu: dum urbem Romam obsidet: fraude suorum militum qui cum Maxencio sentiebant circumventus: fugiens tandem Rauennam occiditur. Paulum etiam abfuit quoniam Maximianus pater Maxencij militum beniuolentiam pollicitationibus & largitione querens a filio occideretur. Is autem in Gallias ad Constantinum genitorem profectus: dum circumuenire Constantinum studet de recto per Faustam filiam dolo: quæ rem omnem marito aperuit: fugiens Massiliam oppressus suorum tandem scelerum poenas luit: vel se ipsum (ut quidam volunt) interfecit. Post mortem autem Severi Licinius ex Dacia oriundus a Galero in partem Imperij recipitur propter eius in re militari præstantiam. Erant igitur tunc tria monstra in Imperio Maxencius: Licinius: & Maximinus. Hi quod

A a ij

De inscriptione specia
Indit poeta Maximianus
fuit episcopus de vita et Martino
Catharine nomen par
themres ob singularem
ellenham
virgo dicitur. Quare in ipsa
meo sic mirabiliter
Cabo ordinis
Habent hoc in usu omnes
heroin poete tam greci qua
latini ut permixta perpositione
denique multa honorum demu
narrationem ponant idem
ergo poeta noster etiam hic
referunt

capitulum est
magis forte
deiplem reddidit
quidem dum
magis utpote
nemis rohis
se dicit dicit
lem aute
sua propo
nancem
curm
prehendit

capitulum est
magis forte
deiplem reddidit
quidem dum
magis utpote
nemis rohis
se dicit dicit
lem aute
sua propo
nancem
curm
prehendit

capitulum est
magis forte
deiplem reddidit
quidem dum
magis utpote
nemis rohis
se dicit dicit
lem aute
sua propo
nancem
curm
prehendit

PARTHENICES SECUNDAE

Constantinū videbāt apud omnes esse in p̄cio Christianis par
cebant. Maxēcius tamē milites clanculū mittebat: q̄ obuium
quēq; cederēt. Arte quoq; magica delectatus grauidas maxi
me Christianas funestis sacris adhibitas scindebat infantū cau
sa: quoz; cineribus in magia utebatur. Multas eciām virgines
Christianas stuprū recusantes interfecit: uti & Catharinā incl̄y
tam virginē: de qua Poema istud scribitur. Mouit tadē in hos
Tyrānos Cōstantinus: & Maxenciū graui p̄lio victum apud
pontē Miluū ita super: ut dū pre dolore (suar; fraudum obli
tus) pontē ad decipiendū hostē: structū decipulis transit: cū ma
gna pte suor; satellitū submergitur. Liciniū sororiū (nā Con
stantini sororē matrimonio iunctā habuit) nauali ac terrestri
p̄lio victū apud Nicomediā ad dedicionē cōpulit: vitāq; pri
uata Thessalonieq; ducere coegit: ac merito quidē: nam a fi
de defecit ob inuidiā Christianos Constātino fauentes graui
bus supplicijs torquēs. Maximinus vero diuina ulcione infla
tis subito visceribus: suppuratisq; intestinis ita distēditur: ut
inter se & putridum cadauer nil interesset: scatentibus undiq;
vermibus: & tabo serpente: tāto pedore ut sustineri fetor non
posset. Meruit etenim: nā Christianos ad ecemiteria conuenire
vetabat: & simulacrū Antiochie consecratū (subornatis sacer
dotibus qui ex adytis id enunciarent) clamasse dicebat: pellem
dos ab urbibus Christianos: & p̄mia in puincijs distribuit
sacerdotibus simulacrorum: qui contra Christianos agerent.
Tandē sera penitēcia ductus medico veq; ei dicente: decreto
publico vetuit Christianos ledi eosq; suis legibus uti sint: sed
nihil ei profuit cū oīa vi agerentur: nā guauissimis morbis di
ucius cruciatus viuendi tandē finem fecit: homo seuus & vari
us: nunc enī in Christianos: nunc p̄ Christianis agebat. Poeta
igitur descripturus beatissimā Catharinę pugnā: tormenta &
rotas: dicit se detectur; fraudes & falsa numina Deoz; quibus
Maxencius tanq; furis incitatus in Virginē seusebat & idolo
rum culturam annisus fuit instaurare.

Costidis agg. pug. Proposicioni statim inuocationē subiū
git: in qua Attencionē & docilitatē caprat Poeta: ostendēs quē
dicturus est. Attentum facit auditorē rerum magnitudine pro
posita. Docilem summa res; paucis comphenā. nā ut Fabius
inquit Causa principij nulla alia est: quam ut auditorem/quo
fit nobis in ceteris partibus accōmodacior comparemus. id fie
ri tribus vel maxime potest. si beniuolum attentum docilem
q; fecerimus auditorem.

Fabius

LIBER I. FOL. II.

Costidis. id est Catharinę patronymicon a patre Costo: uti
Tantalus a Tantalos.

Sancta faue Virgo. Inuocat eandem Virginem more suo: uti in prima Parthenice beatissimam dei Genitricē inuocauit. Tu mihi diua faue cœlum cui militat omne. Facit item audiro rem beniuolum inuocacione ipsa. solent eni Poetę statim post proposicionē emerendi fauoris gracia Musas inuocare ut arroganciam deuitent: & cum ad aliquem locum peruenerint grauiorem: vora repetunt auctore Horacio in arte Poetica. Nec Deus interit nisi dignius vindice nodus inciderit.

Horacius

Virgil

Tenuem cui. c. or. Virgiliana imitacio: qui ait in Culice At que ut araneoli tenuem formauimus orsum. Quāuis Orsus ad desinentem loqui tam pertineat quam ad incipientem. Orditus autem ad cele vel alterius huiusmodi compositionem

Orsus.

Diomed.

Diomede auctore.

Veridicos cantus non ex Helicone vetusto

Porrigere: sed Christi lacris de fontibus haultos.

Veridicos cantus Vitam enim & quasi historiam beatissimę Catharinę describit: ut est in prologo supra ipsius Poetę.

Non ex Helicone vetusto: id est non a monte Boecię Helicone:

Helicon

qui Musis sacer est sed ex fonte religiōis Christianę.

Da mihi non hederę: non lauri vimine textam

Sed qualem tu Diua gens de fronde coronam

Arboris Eozę: medio quam legimus horto

Spargere foelicem ramis vitalibus umbram:

Et Paradisiaco nobis aspiret ab orbe

Vera Dei soboles æterna potencia Parris:

Helicon dicitur oriens ut aurore mae iherosolym. Helicon orientalis ut methonia est conuenerunt enim pro consilio sumitur paradisi saliret pro regno repleti sumitur

Apositia

Da mihi non hederę: non lauri vimine textam. Da mihi coronam arboris Orientis: id est vite æternę. illius arboris quę spargit foelicem umbram vitalibus ramis in medio horto paradisiaco. Alludit ad arborem vite in medio paradisi uti scriptum est in Genesis libro Moseos.

Orbe soborato tellus Aegypcia noctem

Rorifera induerat:mersusq; sub equore Titan

Hesperio: cœli nitidos accenderat ignes:

Orbeso. Narracio ē. Inducit Poeta Iouē Gētiliū Deor; Regē misisse Mercuriū in vniuersum orbē: ut Deos oēs vocet in

Narratio est iustitia ruffiana imitatio ruffin unum alexis solem in igne submōre putant dicitur

A a iij

PARTHENICES SECVNDAE

Aegyptū qui iā relicta supsticioſa maiestate ſua: ceſſerant cul / tū & altaria Chriſtianiſ ſacris: nec ulla reſpoſa dabant: ſed ſolū dolis & venenis occultis. iactabāt ſemina in humanas mentes quibus cōuocatis: Iupiter excidiū idolatriæ cōqueritur: eorū q; cōſilio furia Perſephonē mittit ad urbē Romanā ad Maxen cium: qua ipſe incitatus nititur Deoꝝ inſtaurare culturam. Et apud Poeta Iouē elegiſſe designat tempus nocturnū. Orbe ſo po. tell. Aegypt noct.

Si oridente ſole ſcorpionem dicitur hinc necesse est ſolem eſſe in tauro ſcorpionem appoſito quod hinc vernale tempus designat nam in uere ſoleſt in terra tauro

Et niger attollens humente ^{Fluvium} Scorpius ortum / ^{in Tauro} Stringebat iam rura nouis effusa pruinis.

Et niger attollens hu. ſcorpionem ortum. Vernale designat tempus. Scorpio enī noctis tēpore horoſcopate Solē eſſe in Tau / ro necesse est ordine ſignorū. Eſt enim ſeptimū in ordine Tau / rus a Scorpione: eo in ortu aſcendente. Stringebat. id eſt nuda bat. Virg. in. xi. Strictum rotat acer Lucagus ensem.

Cum Iouis imperio volucres ^{uelociter} Cyllenius alas ^{leuiter} suplit: ut ex toto veteres ^{in Tauro} Memphitis in agros ^{in Tauro} cogeret orbe Deos: qui maiestate relicta

Iam ſua cædebant noſtris altaria ſacris: ^{in Tauro} Inuitaq; iugum ^{in Tauro} Chriſti ceruice ferentes / ^{in Tauro} Nulla dabant reſponſa palam: ſed cæca malorū ^{in Tauro} ſemina iactabant: tacitoq; in pectora lapſu

Intrantes humana / dolos & opera venena ^{in Tauro} Genis ad excidium noſtræ inſpirare ſolebant. ^{in Tauro} Quale per inſidias gerit inter ouilia bellum

Nocte lupus facta pedibus ſerobe limina ſubter ^{in Tauro} Memphiſ ^{in Tauro} Cū Io. I. Cyllē. Mercu. ve. Mem. i. in agros Aegypti Mēphiſ enī ciuitas Regia eſt Regum Aegypti. Strabone auctore.

Tuc ferus ^{in Tauro} Aulonijs Maiorū noua gētibus arma ^{in Tauro} ſuadebat: ferrumq; graui veritare tumultu: ^{in Tauro} Ocia Lucanis dum Maximianus horis ^{in Tauro} Duct: & in Regem dum res Romana reuert

Cogitat extinctis regni conſortibus unum ^{in Tauro} Tunc ferus. Inducit fallos Deos ſingulos p ſuis officijs mē tes hominū in vicia vertetes pro eaz; rez; cōdicione quibus ip

Lucania regio eſt Italia inter apulia et Calabria ſit ſitua quibus ſita eſt ad parte ſuelle ſingrete

Similitudo.

Memphiſ

Cū Io. I. Cyllē. Mercu. ve. Mem. i. in agros Aegypti Mēphiſ enī ciuitas Regia eſt Regum Aegypti. Strabone auctore.

Tuc ferus ^{in Tauro} Aulonijs Maiorū noua gētibus arma ^{in Tauro} ſuadebat: ferrumq; graui veritare tumultu: ^{in Tauro} Ocia Lucanis dum Maximianus horis ^{in Tauro} Duct: & in Regem dum res Romana reuert

Cogitat extinctis regni conſortibus unum ^{in Tauro} Tunc ferus. Inducit fallos Deos ſingulos p ſuis officijs mē tes hominū in vicia vertetes pro eaz; rez; cōdicione quibus ip

Lucania regio eſt Italia inter apulia et Calabria ſit ſitua quibus ſita eſt ad parte ſuelle ſingrete

Refertur her dicitur tunc ad uerba presentia Cū iouis imperio volucres et Aulones papules antea in Italia videri quia illa uocabatur Aulonia. Item in pectoram militum Maximianus Maximus parent hinc ipse remittit diuinitatem hanc ueni ar bella noua mouit.

Virgil

Strabo

Varo

Placido

Nam prius diu o

les imperium

PARTHENCES SECUNDAE

Dionysius
Bacchi no
mina

Silenus
Ministri
Bacchi.

Mixta cho. Venus castitatē irrisioni habuit. It Vene. Bro
mius. Dionysio plurima cognomina a rebus quas ægit sunt
ab hoibus indita. Nā alij Bacchū a mulieribus q̄ Bacchātes il
lum seq̄bantur dixere a torculari quo vinū exprimitur Leneū
Bromium a tonitru: qui in eius ortu contigit. Pyrgenius ex
eadem causa appellatus. Diodo. auctor. Bromius autē a strepi
tu dicitur: vel sonitu. quod Græce βρόμιος d̄r. Silenus: nutri
cius Bacchi a n̄ris d̄r. Oui. in prio de arte. Ebrius ecce sen. p̄do
Sile. afello. Diodorus Siculus scribit nobiliores Nyseos: au
xiliū tulisse Dionysio: q̄s a primo eorū Rege Sileno (eius autē
p̄pter vetustatē ignotū est genus) Silenos vocant. Straboni
placet ministros Bacchi & Cereris (quorū cōia sunt sacra) eē Si
lenos: Satyros: Tityros: Bacchas: Lenas: Thiades: Mimallo/
nes: Naiades: Nymphas: Bassarides: Heleidasq; . Mimallonizē
a Macedonibus dicuntur Bacchæ.

Diodor
Ouidius
Diodor
Strabo

Atq; Dioneos furtim perfecta liquores
Iam sine pampineis Thyrsis & Lynceibus Euan
Mittit: & occultos accendit in ædibus ignes.

Thyrus.

Euan
Lynces
Tigrides.

Atq; Dio. i. Veneos liquores mittit furtim: occulte p̄ tes
ta. Iā si. p. Thyrsus. hasta est P̄pini iuoluta: quā bacchātes
ferebāt mulieres in exercitu Dionysij ut scribit Diodo. Oui. i
Fastis. femineos Thyrsō cōcitāt ille choros. neq; ex tra & sur
sum cōponitur: ut stultus qdā vocabulista seu dictionarius sō
niauit. Lyn. Eur. Bacchus Eua d̄r a voce bacchāciū. Lynces au
tem & Tigrides currū Bacchi trahūt. Vult Poeta omia oculi
te fieri sine insignijs Deorum: quo facilius decipiant.
Iuoluebat opum studijs Saturnia luno

Idem
Ouidius

Corda virg gemis: fultuq; nūmismatis auro:
Metce paregrina: tunicis ardentibus ostro
Sollicitans animos hominū. Priuatus Olympo
Phœbus & ignifero curru. pice nigrior atra
Versus in Aethiopē: fidibus spoliatus & arcu.
Daphnea sine fronde miser per mœnia noctu
ibat: & ablatum virus Pythonē perempto /

daphne propriū nome
pulle immixte. quam
ne. Apollō amaret et fug
ente. sequeret in artem
Laurum conuertit dicitur

Gemma

Inuol. o. Iunonē auaricia sollicitare aios hoim designat. Gē
mis. Gēmar: fabulę a rupe Caucausea primordiū tradūt: Pro/
methē vinculoꝝ interpretacione fatali: primūq; saxi fragmētū

Plinius inclusum ferro ac digito circumdatum: hoc id est ferreū fuisse annulū: & hoc saxi fragmentū gemmā. Plin. auctor lib. xxxvij:

Fulviq; num. auro. Qui primus nummū ex auro signauerit: latet auctore incerto Populus Romanus ne quidē argēto signato usus est ante Pyrrhū regē deiciētū, Seruius Rex primus signauit aēs. Antea rudi usos Romē Timeus tradit. Signatū ē nota pecudū. Vñ & pecunia appellata Argētum signatū est: anno Urbis quingētesimo octogesimo qnto. Q. Fabio Cos. quq; annos ante primū bellū Punicū. Nota aëris fuit ex altera pte Ianus geminus: ex altera rostrū nauis. Nota argenti fuere bigati & quadrigati: & inde bigati: quadrigatiq; dicti Aureus nūmus post annū. lxxij. p. cussus est quā argēteus. Plin. auctor libro xxxij. & subdit a nūmo priā est origo auaricię excogitata fore: nore: quęstiuola segnicia. Merce peregrina. Mercatores Iuuenalis fumiambulis comparat: Satyra. xiiij. Idē Grāde ope precii est ut tenso folle reuertī Inde domum possis tumidaq; supbus aluta: Oceani mōstra & iuuenes vidisse marinos. Quantum felicior euo cum res ipse pmutabatur inter se sicut & Troiāntis rēponibus factitatū Homero credi conuenit: ita etenim ut opior cōmercia victus gracia inuenta. Plin. auctor lib. xxxij.

Timeus nota pecudū. Vñ & pecunia appellata Argētum signatū est: anno Urbis quingētesimo octogesimo qnto. Q. Fabio Cos. quq; annos ante primū bellū Punicū. Nota aëris fuit ex altera pte Ianus geminus: ex altera rostrū nauis. Nota argenti fuere bigati & quadrigati: & inde bigati: quadrigatiq; dicti Aureus nūmus post annū. lxxij. p. cussus est quā argēteus. Plin. auctor libro xxxij. & subdit a nūmo priā est origo auaricię excogitata fore: nore: quęstiuola segnicia. Merce peregrina. Mercatores Iuuenalis fumiambulis comparat: Satyra. xiiij. Idē Grāde ope precii est ut tenso folle reuertī Inde domum possis tumidaq; supbus aluta: Oceani mōstra & iuuenes vidisse marinos. Quantum felicior euo cum res ipse pmutabatur inter se sicut & Troiāntis rēponibus factitatū Homero credi conuenit: ita etenim ut opior cōmercia victus gracia inuenta. Plin. auctor lib. xxxij.

Plinius Tun. ar. o. Ostrū & Austrū teste Prisciano: dici pōt & significat gręce purpurā. Vir. Infratos ostrō alipedes p. stisq; rapetis. Priuatus Olympo Phœbus. Apollo spoliatus suis insignis: & in nigrū aethiopē versus: spargebat virus Pythom̄is serpētis olim a se occisi seruātū in onyce: in thalamos nobiliū. Inuidiā & odiū Ambiciososq; designat.

Iuuenalis Tun. ar. o. Ostrū & Austrū teste Prisciano: dici pōt & significat gręce purpurā. Vir. Infratos ostrō alipedes p. stisq; rapetis. Priuatus Olympo Phœbus. Apollo spoliatus suis insignis: & in nigrū aethiopē versus: spargebat virus Pythom̄is serpētis olim a se occisi seruātū in onyce: in thalamos nobiliū. Inuidiā & odiū Ambiciososq; designat.

Plinius Fidibus spo. i. Cithara. Daphnea sine frond. i. lauro: Quod magnus seruabat onyx spargebat in ipsos Nobiliū thalamos: q corda imbuta malignis Artibus armabant animos: hinc orta libido Imperij: & curis rabies accensa superbis Regnandi cupidos facile in scelus omē trahebat

Virgil. Priuatus Olympo Phœbus. Apollo spoliatus suis insignis: & in nigrū aethiopē versus: spargebat virus Pythom̄is serpētis olim a se occisi seruātū in onyce: in thalamos nobiliū. Inuidiā & odiū Ambiciososq; designat.

Plinius Quod magnus seruabat onyx spargebat in ipsos Nobiliū thalamos: q corda imbuta malignis Artibus armabant animos: hinc orta libido Imperij: & curis rabies accensa superbis Regnandi cupidos facile in scelus omē trahebat

Virgil. Priuatus Olympo Phœbus. Apollo spoliatus suis insignis: & in nigrū aethiopē versus: spargebat virus Pythom̄is serpētis olim a se occisi seruātū in onyce: in thalamos nobiliū. Inuidiā & odiū Ambiciososq; designat.

Plinius Quod magnus seruabat onyx spargebat in ipsos Nobiliū thalamos: q corda imbuta malignis Artibus armabant animos: hinc orta libido Imperij: & curis rabies accensa superbis Regnandi cupidos facile in scelus omē trahebat

Virgil. Priuatus Olympo Phœbus. Apollo spoliatus suis insignis: & in nigrū aethiopē versus: spargebat virus Pythom̄is serpētis olim a se occisi seruātū in onyce: in thalamos nobiliū. Inuidiā & odiū Ambiciososq; designat.

Plinius Quod magnus seruabat onyx spargebat in ipsos Nobiliū thalamos: q corda imbuta malignis Artibus armabant animos: hinc orta libido Imperij: & curis rabies accensa superbis Regnandi cupidos facile in scelus omē trahebat

Virgil. Priuatus Olympo Phœbus. Apollo spoliatus suis insignis: & in nigrū aethiopē versus: spargebat virus Pythom̄is serpētis olim a se occisi seruātū in onyce: in thalamos nobiliū. Inuidiā & odiū Ambiciososq; designat.

Plinius Quod magnus seruabat onyx spargebat in ipsos Nobiliū thalamos: q corda imbuta malignis Artibus armabant animos: hinc orta libido Imperij: & curis rabies accensa superbis Regnandi cupidos facile in scelus omē trahebat

Virgil. Priuatus Olympo Phœbus. Apollo spoliatus suis insignis: & in nigrū aethiopē versus: spargebat virus Pythom̄is serpētis olim a se occisi seruātū in onyce: in thalamos nobiliū. Inuidiā & odiū Ambiciososq; designat.

Plinius Quod magnus seruabat onyx spargebat in ipsos Nobiliū thalamos: q corda imbuta malignis Artibus armabant animos: hinc orta libido Imperij: & curis rabies accensa superbis Regnandi cupidos facile in scelus omē trahebat

Virgil. Priuatus Olympo Phœbus. Apollo spoliatus suis insignis: & in nigrū aethiopē versus: spargebat virus Pythom̄is serpētis olim a se occisi seruātū in onyce: in thalamos nobiliū. Inuidiā & odiū Ambiciososq; designat.

Plinius Quod magnus seruabat onyx spargebat in ipsos Nobiliū thalamos: q corda imbuta malignis Artibus armabant animos: hinc orta libido Imperij: & curis rabies accensa superbis Regnandi cupidos facile in scelus omē trahebat

Virgil. Priuatus Olympo Phœbus. Apollo spoliatus suis insignis: & in nigrū aethiopē versus: spargebat virus Pythom̄is serpētis olim a se occisi seruātū in onyce: in thalamos nobiliū. Inuidiā & odiū Ambiciososq; designat.

Nummus

Mercatores

Ostrum Austrum

Onyx

onyx metallū ē ad similitudinem siliem gemmę q. p. uale ad unguēta sicut fribat
Audimus hactenus quomodo poeta gaudet omnia posse er hile fura sine mhenis deesse quę similia deapete possent

PARTHENICES SECUNDAE

onyx. Marcialis foeminino ptulit. Vngentū fuerat: qd' onyx Marcialis modo parua gerebat. Onyx itē est unguia aromatica.

Talibus Addictos operis Cyllenius urget Ad moesti Iouis ire domos: Memphitica regna.

Addicti

Tali. ad. deuotos & adnixos. Cicero i Tuscu. iij. Qui certis qbusdā destinatisq; sentēcijs quasi addicti & cōsecrati sūt. Marcellus auctor. Inducitur Mercurius talibus opis intentos vocasse falsos Deos in Aegyptū ad opprimendū Catharinā virginem quae Idola detestabatur & impugnabat.

Est locus Aegyptū bifido qua humine Nilus

Delta facit: Nilus cuius caelestis origo

Regna per Aethiopum fugiens oriētis ab hortis Ingreditur Pharios septena per hostia fluctus.

Descriptio loci ubi omnes
dey religio suis operibus
quibus mēti erant p
uenerint ad opprimendū
Virginem Catharinā
quae falsos Deos et
Doleleham detestabat
et multabat rōmēbat

Est lo. Aegy. Describit locū in quē cōuenere Dñi ad Iouē ul

tra Memphim: distat aē a Delta tribus schoenis. xl. autē stadijs ab urbe ppgredienti: est montanū quoddā sup ciliū in quo stāt multę pyramidēs Regū sepulture. Strabo auctor. huc cōuenisse Deos Poeta cōmemorat. Nilus ab ultimis Aethiopię finibus recta fluit ad septētrionē usq; ad eū locū qui Delta appellatur: ubi tanq; a vertice quodā scissus (ut Plato ingt) hunc locū effecit trianguli verticē. Latera vero trianguli fluēta quę ex utraq; pte & usq; ad mare descendūt. Alterę ad dextrā Pelusium versus. Alterę ad sinistrā in Canopicū mare & proximū Heracliū. Basim autē maritimā orā: quae iter Pelusium est atq; Heracliū: qre insula a mari duobusq; Nili fluētis facta ē: & Delta nominatur ppter figurę similitudinē. Locus q ad verticē est eodē noie vocatur: ppterea quod dicte figurę iniciū est Strabo. Bifido. q. fl. Nilus. i. Pelusiaco & Heracleotico fluentis. Nilus. c. c. origo. ex Paradyso ut Moses scribit.

Nilus

Pharos uel pharus est
tortua insula. Aegypti
tis. Unde qsu. Nare uariū
dicitur.

Ingreditur Pharios Aegyptios fluctus: a Pharo insula Alexandria septena per ostia. Post Canopicum enim Ostium est Bōlbiticū: postea Sebennyticū: & Pathmeticum quod magnitudine tertium est: prater prima duo: quibus Delta terminatur: Pathmetico cōiūgitur Mēdesiū: post Tanaiticū: & ultimū Pelusiacū. au. Stra. Hęc mēciōe digna: alia yō tenuiora pmlta Non procul est Styx atra paulus: ubi codidit lo

Ostia nili

Ingreditur Pharios Aegyptios fluctus: a Pharo insula Alexandria septena per ostia. Post Canopicum enim Ostium est Bōlbiticū: postea Sebennyticū: & Pathmeticum quod magnitudine tertium est: prater prima duo: quibus Delta terminatur: Pathmetico cōiūgitur Mēdesiū: post Tanaiticū: & ultimū Pelusiacū. au. Stra. Hęc mēciōe digna: alia yō tenuiora pmlta

Non procul est Styx atra paulus: ubi codidit lo Inachus inuentum fratrem Typhonis Osirim.

Adita nō procul est in collibus ora supinis

Nam hi duo Typho et Osiris
inuenti sūt in collibus
Inachus alter Typho fratrem
Osirim inuenit et qui eadē
ora supinis sūt et hęc mēciōe
digna: alia yō tenuiora pmlta

Adita nō procul est in collibus ora supinis

LIBER .I. FO. V.

Non procul est Styx. Abatos insula est in Memphitica pa / Abatos
lude in qua Isis Osiridem inuentū sepeliuit: & paludem Stygē Styx
appellauit: hoc est merorē: accessumq; in eam phibuit. Vnde
Diodor. *ὁ βυτος* id est inaccessibilis. Diodorus per pres sepultū scri/
bit: singulis sacerdotibus estimantibus se Osiridis sepulturam
habere. In prima Parthenice de Osiride dixi. Adde & Stygē
aquam esse & lacum in foelici Arabia ultra Climacem mōtem:
Ptoleme. ut est auctor Prolomeus.

Vbi cō. Io. Argiuor; regis Inachi filia Io: a nr̄is Isis dī: Osi
ris ꝑ Iois filius ex Niobe filia Phoronei: Typho frater hūc
interemit.
Pyramidum regio: quarum preciosior orta
Dicitur a Rhodope: cuius prestancia formæ
Tot congeffit opes ut nobilitate sepulchri
Vicerit & Reges ipsos. Hic Iupiter olim
Clarus & ignipotēs polito modo fulmine pau
Squallidus & torua demissus lumina frōte per
Dæmonas aduectos angusto suscipit antro:
Atq; sub exela scabri testudine saxi
Confedere solo. Tunc sic est Iupiter orsus,

Io
Isis
Osiris

*Pyramides sunt turres
grandes et sumptuosissime
apud Memphis. Joseph
urbem a regibus ꝑo monu
menti facte et dicitur pyra
mides ab mēsa. Alibi dicitur
quod de sphaera ignis ab eis
Sic enim grecorum ignis
dicitur*

Pyramidū regio Poeta sequitur eor; opinionem qui Rho / Rhodope
dopen meretricio questu Pyramidem construxisse ferunt.
Strabo
Hāc maiore impensa structam Strabo scribit ut relatum est in
prima Parthenice. Adde ex Strabone hanc Rhodopen Dori /
cham uocari a Sappho & fratris sui Charaxi amicam quū Les /
bium vinum negociator Naucratim deportaret. Alij eā Rho /
dopen nominant: atq; fabulam quandā narrant: quod ea dum
lauaretur aquila alterum ex calceis e manu ancillæ correptum:
Memphim deportarit: & in sublime supra Regis verticem iu /
ra dantis elata: calcem in illius gremium demiserit: & quod il /
le calcei concinitate & rei miraculo permotus per totam regi /
onem misit ad eam inquirendam: quæ huiusmodi calcem fer /
ret: & quod ea in urbe Naucraticarum inuenta atq; adducta Re /
gi uxor fuerit: post mortē ꝑo hāc sepulturā habuerit. Strab.

Hic Iu. olim Iouē spoliatū insignis diuinitatis designat:
Numina quæ toto terræ regnatis in orbe: *Draho Iouis ad deos conuocant
qua omni anno eos capite
neulentiā dum eos totus ter
re imperium obtinuisse dicit*
Nō satis est nostro quod nos Galilæus honore *Galilæus
dicitur uero Chathazine. dicitur inquit. dum argumētis a contempniti adductis Catharum
doleantem contempniti miniat. Nota ante qua ecclesiæ Rethorico more ꝑo
tinuasmobafationes te exagerat*

PARTHENCES SECVNDAE

Exiit in tantas ausus prorumpere fraudes?

Nō satis est: pueris eciā cōtemnimur: omnes

Nos impune premunt: in nos conuicia iactant

Caupones / mimi q̄ leues / Icurratq̄ loquaces:

Fallidicolq̄ vocant. Ergo hęc idigna feremus?

Nec tociens læsi semel ulciscemur: inertes

Sic sumus ut viuos nos non intelligat hostis?

Nos perisse putant: defunctaq̄ Numina vita

Vulgus ait: tempus veniet cum turbine tanto

Christigenas Asię regnis Libyęq̄ fugatos

Inuoluam. properate dies: velociter anni

Currite: ferte cito Maomethica tepora cursu.

Interea mentes alijs solabimur ægras

Supplicijs. Vna nostras in Virgine vires

Experiamur: erit nostri reuerencia forsan

Maior ab exemplo tali. Catharina superbo

Nostra supercilio damnat simulachra: Deosq̄

Impia subannat: vultuq̄ efata superbo

Nō Venerem nō lunonem nō Pallada nō me

Tanta est impietas minimo dignatur honore.

Iupiter hęc magno Socij fremuere tumultu.

Exiliunt irę: Furiarum incendia surgunt:

Et furor ignitis oculis & fronte minaci

Excandescit: uti rapidis cum ferrea flammis

Lamina Cyclopum excoquitur flagrate camio.

Iupiter ut vidit grauibus commota querelis

Numina: sic iterum sumptis sermonibus iquit.

Numina quę toto. Oratio Iouis ad Demonas: qua incitat

Deos in suppliciu Catharinę virginis. Colligit autē argumen

ta a contēptu Deorum adducens Catharinam in odium.

Tempus veniet. Maomethen: dicit qui Saracenorum secta

induxit: cui hodie Libyę & Asię regna parent: magna; Euro/

Umi sunt imitatores pidi
nily hominum in moribus
ditis ut fatis et gstralis
torca leues: frure uera qui
se hanta ueremidie aptu
dignales, rahene ionat
quēuis obrena: quo uimim
moriedat

Almanis hoc birtu

Immaliu Catharinę

Falsus et Superbia in
rode generant: serem hāt
autem in iugeralis et qm
superbis aduimig. ne
amuo in nos dāre pte d m
des ueritū quandoq̄ pte
tu et superbia sumit
ut et hęc Lon

Commode birtu vore q̄
Lum tū eripe Aristotele
autq̄ mhu aliud est quā
ebulho sanguis ad
Nobē ex hęc animi exra
uocentis furorem

Comparata
Gigantes fuerunt gigantes
in dicitur p̄cipi Iunius
monte uis opit in fronte
et mimitū uisum qui erat
Iber Iouis.

nos, fraudet
tū hū dūmo

maledicta

sal/nemy

mechid
ch/omus

uolentes
uolentes

tempora
Maometha

mentes
nos
bradet ruli et honore

Supplicijs
nobis surreptis

Impia
Toue

impios est irri
nē hā m deoet
parentes

Exiliunt
furoris

Excandescit
no
uicem hūdit

Lamina
mēthē uicem qui Iuber Iouis dicit
In hūllā ex hūte

Iupiter
Iupiter

Numina
deus

Numina
deus

Numina
deus

Numina
deus

Numina
deus

Numina
deus

Numina
deus

PARTHENICES SECVNDÆ

Namq; ea ^{gentes} Gentiles animas in tartara iactans
Non sinit alterna requie mitescere pœnam.

Proserpia

Furię

Nero.

Decius ip
erator.

Domicia
nus.

O soboles. Iupiter videns Deos cōmotos: alloquitur Perse/
phonem: ut ad Plutonem descendat & mittat sibi unā ex Furijs.
Proserpia filia fuit Iouis ex Cerere: hanc græci περσεφόνη
dicunt. Ovi. in. iij. Fastor; & in quinto Methamor. hanc rapiā
scribunt in campis Aenneis a Plutone cum flores legeret cum
Cyane nympha & Sirenibus. Furias Acherontis & Noctis
filias scripsit Hesiodus: & tres ponuntur a Poetis: a Poeta no/
stro unico versu comprehensę ad Orphei imitationem.

O Pater. Respōdet Filia Furijs frustra posci ad hoc obsequiū
quoniam puniendīs sceleribus singulę singulis gentibus oc/
cupatę sint. Vix prima Nerone. Nero Domicię filius ex A/
grippina Germanici genita. Tranillo auctore Plutarchoq;.

Vix Deciū. Decius ex Pannonia oriundus inferiore: Buda
lię natus: Philippos patrē & filium interfecit: qui primi Chri/
stiani Impatores habiti sunt: patrem Veroneę insidijs / filiū ve
ro Romę interemit: psecutus est Christianos septima post Ne/
ronem persecucione.

Fratremq; Titi. Domicianum dicit Vespasiani Augusti fi/
lium Neroni aut Caliculę similiorem: quā aut Vespasiano pa/
tri: aut fratri Tito: ideoq; Poeta: execrabile genus de sancta ra/
dice puta Vespasiani.

Et modo Romanis thalamos stratiq; duobus
Regibus Imperij qui depoluerelabores

In medijs Cocyti undis componit: & altum
Figit humi puteos: quantum Marpelia cautes

Ingenti vix mole nouem descenderet annis.

Alteraludæos recucitatq; improba gentis
Semina: quæ postq; letali vulnere Christum

Abstulit antiqua nequicę lege superbit:
Curat: & ardentes mergit Phlegethotis in undas.

Sæpius Herodes geminos Natumq; Patremq;
Cædit: & insertat candens in guttura ferrum.

Tercia Christigenas odijs infensa cruentis
In vada preruptæ cello de vertice rupis

Ouidius?

Trāgillus
Plutarch;

*Cocytus: Iunius...
Figit humi puteos: quantum Marpelia cautes
Ingenti vix mole nouem descenderet annis.
Alteraludæos recucitatq; improba gentis
Semina: quæ postq; letali vulnere Christum
Abstulit antiqua nequicę lege superbit:
Curat: & ardentes mergit Phlegethotis in undas.
Sæpius Herodes geminos Natumq; Patremq;
Cædit: & insertat candens in guttura ferrum.
Tercia Christigenas odijs infensa cruentis
In vada preruptæ cello de vertice rupis*

Præcipites Acherontis agit: versosq; per annē
 Luctificum trahit hamato per saxa Tridente.
 Et iacit in flammis: quæ deficiencia nunq̄
 Sulfura depascunt: fumoq; inuoluit & igne.
 Sed qd opus pater hic furis: ego iussa capessam.
 Fare. Patris non est fas dissimulare dolorem.

Et modo Romanis. Dicit Furiam primam Alecto componere Alecto
 thalamum firatum Maximiano & Diocetiano in medijs un/
 dis Cocyti: qui iam Imperio se abdicarunt ut dictum est supra
 & figit altum pro alte. puteos in profundo inferorum. quant.
 Marpesia cautes ingenti mole. vix. d. n. annis. Marpesus mōs Marpesus
 est in insula Paro: a quo fit Marpesius Marpesia Marpesiū. Vir
 gilius sexto Aeneidum. Quam si dura silex aut stet Marpesia
 cautes. Altera iudeos. Secūda Furia Iudeos punit vexatq;
 Tercia Christianos.

Virgil

Ego iussa capessam. Dicit se subituram laborē. p furia.
 Vade ait ardentem quando Maxencius aras
 Consultit Imperij cupidus sub nocte silenti
 Hæc responsa dato. Nilum pete: sacra Deorum
 Restitue: & tanta tibi pro pietate coronam
 Accipe: & insignem fulgenti murice clauum.
 Sic ait. & Natæ pater inclinatus ad ora
 Permulcensq; caput dextra dedit oscula fronti.
 Persephone mandata facit: coruiq; figuram
 Induit: & tranans auras perniciousis alis

Vade. Inducit Poeta Iouem misisse Proserpinam Romam
 ad Maxencium ut Aegyptum petat: & ibi culturam Deorum
 instauret occasio cuius seuiat in Parthenicē Catharinam.

Plinius

Fulg. Murice. clauum. Lato clauo veste utebantur nobiliores. Latus cla
 uus.
 res & diciores: unde & Laticlauij dicebatur. Pli purpure usum
 Romæ semper fuisse video: sed Romulo in trabea. Nam toga: Toga
 Prætexta: & Laciore clauo Tullum Hostilium e Regibus pri
 mum usum Etruscis deuisis satis constat.

Præterit Ammonis templū admirabile quōdā
 Dum Iouis Imperium maiestatemq; colebant

B b

PARTHENICES SECVNDAB

Terrigenæ: a Libycis qđ nomina traxit harenis.
Iamq; tenet Syrtes: facit hic breuis ūda vadofum
Aequor: & est ratibus magnis imperuia Thetys.
Tranfuolat Inarimen æterno ardore coruscant:
Quæ premit ingentem saxosa mole Tiphoeū.
Iam tenet Italiae littus: Lauiniaq; arua.
Intrat ad urbanos strepitus: celsaq; refedit
Tarpei super arce Iouis: populumq; patresq;

Ammon.

Preterit Ammōis templū. De templo Iouis Ammonis in-
telligit: quod apud Nafamonas Libye populos erat. Herodo-
tus Iouē apud Aegyptios Ammun dici scribit. Vnde corrup-
to nomine Afri Ammonē dixerūt. Diodori alia est sententia.
Pausanias a pastore Hāmone qui ei primū templū erexit dictū
scribit. Multæ arę huic Deo in Africa dicatę erant Pli. auctore.
Vnde Virgī. Tepla Iouis centū latis imania regnis Centum
aras posuit. A Libycis. q. n. t. harenis ἄμμωσ̄ harena di-
cit Ammos vicinū est utiq; Syrtibus Libyę.

Herodot.

Diodor.
Pausanias

Syrtes.

Iamq; r. Syrtes Maioris ac minoris Syrtis difficultas ē: qđ
cum multis in locis fundū sit cenosum ppter affluxus & reflu-
xus maris: contingit ut multi in breuia incidētes inherescant:
& rara nauigia euadant auctor Strabo.

Strabo

Vadofum. nā vada & breuia Syrtiū non tuto nauigantur:
naues quippe harenis cinctæ in sicco destituuntur. Cn. Seruio
& C. Sempranio cons. inter vada Syrtiū classis Romana tuto
nauigauit. Pediti quoq; nec tutū iter est: nam cū sit illic magna
planicies aggregatur ventis harenę: quę postmodū quasi qual-
dam valles constituūt: eciam cōfunditur iter Indiæ: nā omnia
videntur esse plana & similia: tamen nō est ubiq; eadē profun-
ditas aquæ: undē necesse est astris iter dirigere. Vnde Syllius.
Nanq; dies confundit iter: peditęq; profundo Errantē campo:
& semper mediā aruā videntē: Sidonijs Cynofura regit fidissi-
ma nautis.

Syllius

Aenaria

Tranfuolat Inarimen. Aenaria insula in sinu Puteolano ut
Plinius ut Ptolemeus in Tyrhenico pelago sita ab Homero
Inarime dicta a Græcis Pythecusa: nō a simiarum multitudine
(ut aliqui existimauere) sed a figulinis doliariorū. Strabo
scribit Chalcidē Pithecasas inhabitasse. Qui cum terrę fru-
gibus & auri effossionibus beatissimi forent: cohorta sedicioſi

Plinius
Ptolome.
Strabo

Insulam reliquere. Postremoq; terremotibus expulsi: & exha
lantibus ignibus & inualefcente mari & aquar; feruoribus ex
cessere. Vnde nata fabula: quæ Typhonem in ea sepultum asse
rit: scūq; is latus vertat: euaporare flāmas & aquas. Perite igi
tur Poeta noster dicit. æterno ardore coruscant. Quæ premit
et Lucanus. Conditus Inarimes æterna mole Typhoeus. Sane
Homer. ἐν ὄριμμοισ; dixit hoc est In arimis. arimos seorsum
pronuncians: latini cū prepositione coniunctum unum infle
stunt nomen Inarimen usurpantes. Typhoeus cum eius dip
thongo fuit Titani & Terræ filius.

Typhon;

Lucanus.

Iam tenet Italię littus. hucusq; iter ab Aegypto in Italiã de
signauit more suo.

Inarime

Virgil

Lauiniãq; arua. Virgilius. Italiã fato profugus Lauinaq;
venit Littora. Lauinium a Troia: ab Lauinio Alba: ab Albano
num stirpe Regum oriundi Romani sunt. auctor Lilius.

Lilius

Tarpei super ar. Iouis. Tarpeius mōs a virgine vestali Tar
peia quæ ibi a Sabinis necata armis & sepulta. Capitolinus idē
dicitur eo quod cum ibi fundamenta Aedis Iouis foderentur
caput humanum dicitur inuentum: hunc & Saturnum appel
latum prodiderunt auctor. Varro.

Tarpeius
Capitoli
nus

Varro

Et tria despiciens fora post delubra Tonantis
Solis ad exortum Romæ decora alta superbe:
O caput o florens terreni gloria mundi
Dixit / ut excelsa tetigisti vertice cœlum /
Indigetes oblita tuos Geniosq; Lareq;
Atq; Iouem & natos demens ad inania Christi
Tam cito degeneras documēta fidēq; nefandā.
Sic ait. & Petrum quater execrata: columnam
Traiani quæ iuncta foro supereminet Vrbi
Inuolat: & coruus iam definit esse: breuemq;
Se trahit in nebulā: & Maxencia tecta subintrat.
Nox erat: & Phœbe gelidis argentea bigis
Collis Auentini summo de vertice tollens
Cornua lustrabat radijs pallentibus Urbem.
Impius ad magicas redijt Maxencius artes:

B b ij

PARTHENICES SECVNDAE

Combustiq; affert cineres infantis ad aram.
 Consultit exta: vocat manes: & numina Laethes.
 Nacta vias faciles & idonea tempora fraudi
 Persephone commenta sagax insibilat aura
 Pertenui: fibrasq; mouens felicia signa
 Fingit: & inuoluit Regis caput igne corusco
 Subridens, alacri saluunt praecordia plausu
 Principis: & totam trahit inter gaudia noctem.
 Iam parat ire viam pelago: iam concipit omnem
 Trinacriam Crataeq; domos: Cyprumq; Rhodumq;
 Qua Zephyris impulsus eat: qua classe Latina
 Vectus Alexandri monstratam annauigat urbem.
 Egregios prima comites de pube Quiritum
 Deligit: & fulget Tyrijs aurata iuuentus
 Vestibus: Aeois rutilant segmenta lapillis.
 Et vagina sinu gladios hiacynthina pulchro
 Claudit: & argentum capulis effulget eburnis.
 Septima confurgens roseis Aurora capillis
 Oceani pulchrum caput extollebat ab undis.
 Cum iam compositis ratibus ventosq; secundo

Tria fora

Et tria despiciens fora. Triplex forū erat in Vrbe: Lacū: Romanum: & Vetus Marcialis Causas inquit agā Cicerone dicitur ipso: Atq; erit in triplici par mihi nemo foro.

Marcialis

Post delubra Tonantis, respexit ad situm ubi fora sunt sita: inter Palatinū & Capitolinum montes.

Rome de alt. supba. Appositiue ad structurā respicit quae ad huc visitur ad Aedē celeberrimā. Sā. Hadriani martyris: quā Petrus bibliothecarius in tribus foris ab Honorio illius nois primo Pontifice edificatam scribit.

P. Bibliothecarius

O caput o fl. Improperat Proserpina Christi cultū Romae: & neglectum Idolatrię. Et Petrū. q. ex. Maledixit Petro. Apostolo. Columnam Traiani. i. f. Fuit & forum Traiani: in quo conspicitur adhuc columna integra: altitudinis (ut dicunt) centum quadraginta cubitorum intus quidem cochlear:

exteriori autem res gestas Traiani principis continens. Iuxta hoc forum fuit aliud a Domiciano conditum: quod tamē Nerue vocant ut Tranquillus scribit. Idem Transitorium dicunt.

Eustachi. Argentea bigis. Argenteum currū tribuunt Lunę Poetę: quoniam illi argentum dicatum sit. Eustachius auctor.

Collis auentini. Auētinus mons in Vrbe: hunc Neuius ab auibus dictum uult quod eo se a Tiberi aues ferrent. Alij a rege Auentino Albano illic sepulto. Alij ab aduentu hominum: quod cōmune Latinorum ibi Dianę sit templū constitutum.

Varro. Varro ab aduectū. Nam olim paludibus mōs ab reliquis erat disclusus: itaq; ratibus eo ex Vrbe uehebantur. Varro auctor. Hodie Aedem diui Alexij continet.

Impius ad magicas. Accepta occasione interfecit se sacris quibus Maxencius intendit.

Trinacriam. id est Siciliam. Cretęq; do. Cyp q; Rhodū. Designat iter ab Vrbe in Alexandriam per harum insularū maria. Quia Zephyris. Vento occidentali in orientem: vel pro secundo vento ponit.

Tyrijs id est purpureis.

Aeolis. r. segmenta lapillis gemmis orientalibus.

Segmēta dicitur quilibet res; sectarū. Segmēta itē dicebātur colli ornamēta ut hic: quę Senatus aurea pmisit mulieribus in gratiā Volūnię: quę Coriolanū filiū repressit: Patrię bella inferentē: ut Plutarchus scribit. Liuius Volūniā uxore nō minat. Sunt item segmenta fasciōle. Iuuenalis Segmēta & lōgos habitus & flammea sumit.

Plutarch.
Liuius.

Littore ab Ausonio soluens Pelusia tendit
Hostia: & illustres Pompei funere campos,
Persephone volat ante: frētum spumātibus ūdis
Liberat: & placido faciliē facit æquore cursum.
Nō Scythicus Boreas illis nō Aphricus Austes
Non oriens Eurus potuit spirare diebus.

Vix sua sub leni crispabat tergora pōtus æquor
Applaudens Zephyro: & sceleri se accōmodat

Littore ab Ausonio Calypso Atlantis filia ex Vlysse Auso Calypso.
nem genuit: a quo Italia Ausonia nominatur.

Pōponius. Pelusia tendit. Pelusiū Aegypti ciuitas ad hostiū Nili Pelusia Pelusiū
cum. Nā Pōponio teste Arabiæ cōterminū est. Nec lōngē a Pe

B. b. ij

PARTHENICES SECUNDAE

Iulio mons Castus est & templū Ionis Castij: tum Ostracine locus Pompei magni sepulcro indyctus. Solino teste.

Solinus

Persephone: Mali pessima comes.

Optimus interea mentis Deus auctor honestae
Atq; pudicitiae custos ne regia Virgo
Circumuenta dolis subito labatur ab alto
Præmonet: & celeri tradit mandata Ministro.

Optimus interea. Designat Angelū ad Virginem missum a Deo qui assumpto aereo corpore sub orbe Lunæ ad Catharinā descendit: ne inopinato circumueniatur a Tyranno.

Ille per immensos cœli glacialis ab ortu
Labitur anfractus: penetransq; per aurea Tauri
Cornua Pleiadum flammam restringit: & ipsos
Præterit Errones septem: Triuiæq; sub orbe
Accipit exiles raris ex ignibus artus.

Ille p̄ imen. cœ. gla. Cœlū intelligo ChrySTALLINŪ. p. q. p. au. tauri cornua. octauā sperā intelligo. & ipsos p̄te. Errones. Platanetas. f. Accipit ex ar. possunt enī spiritus ne dū boni fingere sibi corpora: & in eis apparere: humanosq; actus exercere.

Regia progenies cultu redimita pudico

Inter Socraticos & quos Academia quondam

Socrates. Regia p̄genies. Catharinā Philosophiæ libris occupatā ostēdit. Inter Socraticos. Socrates Sophronisci lapidarij filius & Phæcrætae obstetricis ut Plato i Theeteto meminit: primus de vitæ ratione differuit: ac primus Philosophos: dānatus mortur. Philosophos: alij a ciuitatibus sunt appellati ut Elienses: Megarēses: Eretrici & Cyrenæici. Quidā a locis ut Academici Stoici. Ab eūtib; alij ut Peripatetici. Nonnulli a probris ut Cynici: q̄si canini. Alij ab effectibus ut Eudemonici. Quidam ab ælacionis fastu: ut qui se φιλολαθῆσσαν. i. veritatis amatores nomināt. Sūt itē qui a p̄ceptoribus sunt dicti ut Socratici & Epicurei. Sola Physica usq; ad Archelaum viguit. A Socrate Ethica iniciū sumpsit. A Zenone Eleate Dialectica. Laercij: us auctor. Et quos Aca. quon. i. veteres Academicī: hī a Platone iniciū habēt: qui ab Aegypto Athenas regressus in Academia cōmorabatur. Est at̄ locus in suburbano nemorosus: a quodam Heroe Academio sic appellatus: sicut & Eupolis in Astra. Eupolis

Laercius

academici

Eupolis

Plato⁷ teutis memorat dicēs. Vmbrosis ī cursibus Academi Dei. Sed & Timon in Platonē loquēs: principē illū fuisse asserit & sua uitate oracionis & copia oīm q̄ Academię incoletēt florea rura

Laercius. auctor Diogenes Laercius

Stoacq; Cæcropijs libros de fontibus hausit
 Clausa latet modico pictæ testudinis antro,
 Atq; voluminibus legum stipata duarum
 Abstrusos animo sensus uolebat: & acris
 Ingenij vegetas acies figebat in omne
 Quod tenebris enigma latet: mysteria miris
 Inuelata modis visu penetrabat acuto.
 Quicquid ad ornatum fidei exemplaria sanctæ
 Græca ferunt animo uigili condebat: & omnem
 Assidui frugem studij quasi fertilis agri
 Primicias quasi collectum de fordibus aurum,
 Et quasi fulgentes Gangis de puluere gemmas,
 Rasacq; Panchei duro de cortice thura
 Roboris & pinguem torto de caudice myrrham
 Ad Christi delubra ferens: cape summe Deorū
 Munera dicebat: primæ cape dona iuuentæ:
 Quæ tibi per steriles apis hæc tua colligit agros.
 Primus Abel pingui coluit tua numina sacro:
 Melchisedech panū calathos & cymbia Bacchi
 Obtulit: Habraamus dulcē sua gaudia Natum.
 At nos syncæræ tibi uirginitatis honores
 Collectosq; pia de sedulitate legendi
 Offerimus flores: nostra hæc tibi munera sunt

Stoacq; Stoici Philosophi ἄπο τοῦ στοῦ hoc est a Por
 ticu dicti. His inicium Zeno cicius dedit ex Cypro insula: is in Zeno
 Porticu quæ Plesianaeta appellabatur ex varia & multæ sciēciæ
 pictura Polignoti: discipulos collegit: uolens & locum illum
 stabilem facere: nullisq; sedicionibus ultra uiolabilē. Namq;
 ad mille quadringentos trigintaq; ciues ibi fuerant necari. Eo

Bp iij

PARTHENICES SECUNDAE

igitur ad illū discipuli audiendū cōfluebāt: atq; ideo Stoici vocati sunt eciā qui ab ipso antea Zenonij vocabantur. Laercius auctor. Est igitur ordo. regia progenies. c. r. p. Latet clausa modo dico antrō testudinis pictē. Inter socraticos libros: & q̄s Academia quondā. vetus. q̄. i. & Stoa porticus hausit de fontibus cecropiis. i. Atheniensium.

Laercius

Atq; voluminibus Legū. vtrūq; testamentū designat. Mysteria miris iuelata. In auge. Quicquid ad or. si. Vult eam Gentiliū litterarū lectionē ad fidem nostrā accomodasse. quis id unquā phibuit? nec Hieronymo aliter visum est. Nū quid enim apud Gentiles inuenitur psuasio ad honestū: de colendo Deo: de animę immortalitate. Id ignorant qui Platonem Trimegistū Plotinum Tullium Senecā vel non legerunt vel si legāt nō intelligūt. Iaco. Slet. Dulcē sua gaudia appositue.

Iacobus
Vuip. Sl.

Regia dum tales voluit sub pectore curas
Et fugiens animo terras cœlestia Virgo
Cogitat: ecce nouæ lucis micat igneus ardor
Atq; repercusso paries splendore coruscat.
Aurata micuere trabes: micuere columnæ:
Et subitis visum flammis ardere lacunar.
Nuncius emisso nitidis e nubibus ore
Regia progenies dixit: quia concipis alto
Corde Deum concessa tibi conforcia Diuum:
Pone metum: securam meam intellige voces.

Regia dum tales. Nuncij aduentū cum magno splendore coruscantē describit: Virginisq; ad Nuncij dispositionem.

Regia progenies. ex Costo nata.

Ille ego qui Mariæ sanctas orator ad aures
Ante fui tibi de summo modo mittor olympo:
Nam tibi post illam primi debentur honores
Inter virgineas acies albencia castra.

Ille ego qui Marię. Diuę Parthenices. dicit se Gabrielem.
Scis veteres odio lucis studioq; malignæ
Mentis & Imperij vanæq; libidine laudis
Dissentire Deos Christo: & molimine magno

In mores certare bonos: nec posse nitorem
Ferre pudiciæ. Clymenes corruptor Apollo

Scis ve. Falsos Deos odisse castas mētes designat. Clyme.

Apollo ex Clymene Oceani & Tethyos filia Phaethontē ge

Clymene:

Virgil
Ovidius.

nuit. Virg. Inter q̄s curā Clymene narrabat inanē. Ovi. in pri

mo. Et tulit ad Clymenen Epaphi conuicia mater.

Pressit Aristei matrem: nymphamq; Dionem.

Iupiter Europam: Danaen: Afopida: Lædam:

Atq; Lycaonidem: Maiam: Bacchiq; parentem.

Falcifer Oceani natam. Minoïda Bacchus.

Persephonē Pluto rapuit. Simoentis ad amnē

Congredit Venus Anchisæ. Thetidosq; cubile

Pelleus incestat. rector Neptunus aquarum

Phorcida. Dedalidem fraudis furūq; magister

Mercurius. Venerem Mauors. & Pallada frater:

Polluit. Endymion vultu. Pan vellere Lunā:

Iasius Cererem. nulla est sine labe Deorum

Progenies. nisi forte suum quæ plangit Osirim

Inachis arguto pellex lunonia sistro.

Et tibi virginitas istis odiosa parauit

Insidias: in te longinqua a Tibridis urbe

Et coniurata descendunt prælia Memphi.

☞ Nulla sub indigno virtus est Principe tuta.

Nulla sub incesto castis est gloria Rege.

Nam vicijs probitas semper contraria pacem

Nescit: & hostiles dextra leuacq; cateruas

Sustinet: illatosq; parat se semper ad ictus.

☞ In virtute labor: sed in ipso certa labore

Dona: fit ex operis merces: æterna resurgit

De sudore quies: & de mœrore voluptas.

Non habet ex omni numero plebisq; patrūq;

PARTHENICES SECUNDAE

Victtricem nisi qui potuit certare coronam.
 Et multis certare datum: sed vincere paucis:
 Atq; coronari & celebres vectare triumphos.
 Quare age surgentes audaci naue procellas
 Rumpet: per aduersos aperi tua carbasa fluctus:
 Nec flantes horresce Notos nec murmura pōti
 Irato te crede mari: proramq; patentes
 Ad caeli conuerte vias: reget ipse per undas
 Temonem velumq; Deus: puppemq; tenebit:
 Nec sinet in scopulos fragilem tranare carinā.
 Semper Olympiaca terram speculatur ab arce.
 Et quoscunq; operi vidit se accingere sancto
 Numine presenti Deus adiuuat: odit inertes.
 Pugnam inuade: Deo nihil aspirante timendū.
 Nuncius hæc. humili facundia Virginis ore
 Sic responsa dedit. vobis ego Numina grates
 Non si vel totidem linguis quot dicitur Argus
 Luminibus vidisse loquar: persoluerè possim.
 Omnia vos homini vitamq; alimētāq; vitæ
 Vos datis: & caeli vos inspiratis amorem.
 Blandicijq; rudes ad contemplanda leuatis
 Astra animos: & opes vestras mōstratis in ipsis
 Ignibus & caeli ornatu mundi q; decore
 Perpetuo: nostræ ne forte libidine mentes
 Se lutea imergant nequeantq; at tollere frontē
 Ad caeleste bonum: nostræ vos cura salutis
 Sollicitat: neq; nostra diu durare potestis
 Damna pati: veniamq; datis peccantibus ultro
 Me prope lactentem charisq; Parentibus orbā
 Ante puellaris q; vos agnosceret ætas:
 Cum neq; fabar adhuc vos suscepistis alendam.

- Prestitit Aristei matrē. Cyrene eximie pulchritudinis rapta ab Aristea.
 Apollinea Thessaliemōte Pelio: plataq; in Africā in montē
 Cyren: peperit quatuor filios Nomū: Aristeū. Antēū & Argeum
 ex his postea Aristeus in Arcadia regnavit: is primū apum &
 mellis usum & lactis & coaguli hoībus tradidit: solsticialesq;
 ortus & fides; primus inuenit ut Iustinus meminit. Virg. iij.
 Geor. Cyrenen Penei filiā scribit.
- Dione. Dione Oceani & Tethyos filiā ut Hesiodus scribit a
 a Ioue cōpressa et Venerē peperit. Home. lib. v. Iliados. Dio /
 nem Veneris matrē Venerē vero filiam dicit Diones.
- Europa. Europā Asterio in Creta regnāte Iupiter (ut aiūt) Europā
 ex Phœnicia raptā supra thaus; detulit in Cretā: ex ea tres ge-
 nuit liberos Minoē Rhodōmantū & Sarpedonē. auctor Dio-
 dorus.
- Danae. Danaen. Acrisij filiā ex qua Perseum sustulit.
- Aegina. Aegina dicit Asopi filiā: quā Iupiter ex Phliunte
 rapuit: inq; insulā aduexit: quæ ab ea dicta est Aegina: ab Ioue
 cōpressagenuit Aeacura. Diodorus.
- Leda. Leda. Quā in formā Cygni versus Iupiter cognouit: quæ
 duo oua peperit (ut Hora. innuit) Jex qbus Castor & Pollux:
 Helena & Clytēnestra orti sunt.
- Calisto. At Lycas. Calistonē dicit. Lycaonis Arcadię. Regis filiā: q̄
 Arcadē peperit. Ovi. lib. ij. methamor. Maiam. Mercurij ma-
 trē Adlantis & Pleiones filiam. ut Hyginus scribit
- Phyllira. Bacchicq; Paren. Semele Cadmi filia ex Ioue Bacchū genuit.
 Falcifer. Saturnus Phyllirā Oceani & Tethyos filiā cōpres-
 sit in equum conuersus & Chironē genuit.
- Minois filiam. Minoīda Bacchus. Ariadnen Minois filiam.
 Persephonē. Cereris filiam.
- Simoentis ad undā. Virgi. Tu ne ille Aeneas: quem Darda-
 nio Anchisæ Alma Venus Phrygij genuit Simoentis ad un-
 dam: Thetidofq; cubile. Thetis filia Chironis Pelei uxor:
 ex qua Achillem genuit.
- Phorcida. Medusam a Neptunno in tēplo Palladis ad quod
 fugit oppressam. fuit autem filia Phorci.
- Dedalis. Dedalisonis filiā Mercurius cognouit: & ex ea Au-
 tolycum genuit furem notissimū. Homero. x. Iliadis scribit eū
 tenuisse. Eleonē opidum.
- Venerem. Mars Hermionem ex Venere genuit.
- Erichtho. Et Pallida frater. Vulcanus polluit Palladē. unde Erichtho-
 nius nascitur: ut in prima Parthenice: dicta est fabula ex Hygi-
 nius

PARTHENICES SECVNDAE

- Endymio** Endymion uultu. Luna Endymionē dormientē in mōte Latmo Ioniē amplexu fouisse dicitur: capta præstācia formę eius Plinius scribit hūc cursum Lunę primū percepisse: unde lunę amicus dicitur Cicero Endymion si fabulas audire volumus nescio quis: in Latmo obdormiuit: qui est mons Carię: nō dū opinor ex præctus. Vnde latmius somnus ut Pherecides scribit longissimus dicitur a somno Endymionis: **Plinius Cicero**
- Latmius somnus: Pan.** Pan vellere lunam. Virg. in tercio Georgicorū scribit Pana cum sperneretur a Luna nutrisse speciosissima armenta: quorū pecore ei placata fuit. Virg. Munere sic niueo lanę (si credere dignū est) Pan deus Arcadię captā te Luna sefellit. **Pherecid? Virgil?**
- Ceres Iulius Pluto** Iulius Cererē. Homerus in Odyssæa scribit Cererē amasse Iasium: & se illi amicitia & lecto iunxisse. Sunt qui scribāt ex Cerere Plutonē genitū ab Iasio eumq; inuidia a Ioue fulminatū. Nulla est sine labe. d. Progenies. Turpitudinē singulorū Deorum narrauit. **Homerus**
- Io** Inachis. Io. quę plangit Osiri. arguto sistro. Phoroneus Regi antiquissimus Argis regnauit filius Inachi & Niobes. Alij Nioben filiā fuisse affirmāt. Is Phoroneus primus iudicia & leges conscripsit. Huius filij fuerunt Io & Spartus qui ex suo noīe Spartā condidit Eusebius auctor. Nostri Poetę Inachi filiā Ionē dicūt: ideoq; Inachis patronymicōn ē. **Eusebius?**
- Sistrum.** Sistrum non tuba erat nec spiritu sonum edebat ut aliqui apud Virg. interpretantur: sed iactatione cōcussum resonabat multis crepitaculis pendentibus. Vnde Papinius. Ibi Phoro- **Papinius?**
neis quondam stabulata sub antris: Nunc Regina Phari: Numēq; oriētis anhelī: Excipe multisono puppē mareotida sistro Et tibi uirginitas. Mali bonis inuident. Tibridis urbe. a Roma & Aegypto parantur tibi prælia. Sic responsa dedit. Reddit gracias Deo grate scq;. **Argus.** Custos Ioni adhibitus a Iunone: cum Iupiter eam in vaccam vertisset ut est apud Ouidium in primo Methamorphoseon. Plautus in Vidularia. Quod si Argus seruet q; oculi leus totus fuit: quem quondam Ioni Iuno custodē addidit. **Ouidius? Plautus?**
- Propterea nuncq; Diuis ego thura piandis
Villa dedi: nuncq; fumancia vidimus exta.
Sola Dei mihi cura satis. mea tempore ab illo
Virginitas addicta Deo: votiscq; vocata
Palma triumphalis pugnæ: qua sanguine fuso
Testificata thronū Christi super astra venirem:

Miscerere choris Superum: sedemq; beatam
 Aethera sortita domo regna illa viderem
 Aeternis congesta bonis: visucq; tuerer
 Perspicuo quod certa fides sed nubila mōstrat.
 Est amor iste furor: quo tempore saucia longo
 Nectar & Ambrosiam sicio: tantuscq; medullis
 Ardor inest: tantus caeli calor ossibus haesit
 Ut mors nulla queat mihi formidanda videri
 Sed iucunda magis. Cur nō quæ ptulit Agnes
 Ipsa feram: cur nō Agathes imitabile fatum?
 Lucia: cuius erat neq; mens neq; forcior ætas
 Vicit: & istarum foelix Trinacria palmas
 Vidit. Anastasiæ tellus Romana triumphis
 Gaudet: ad istarum laudes & premia curro.
 Tu modo qui caelo frueris diuine minister
 Hæc offer mea vota Deo: si fauerit omne
 Dulce mihi certamen erit: pugnamq; diemq;
 Arbitrio legat ipse suo. sic fata nitentes
 Vertit humi assurgens oculos. Se nuncius albã
 Colligit in nubem: sparsiscq; per atria succis
 Ambrosiæ dulci repetiuit sidera cantu.

Propterea. Ostendit se ab incunabulis (ut aiunt) unius Dei
 cultricẽ fuisse

Palma triūphalis. Pugne. i. Martij victoria.

Aetherea sortita. reg. illa viderẽ. Aeternis. cōg bonis cœle/
 stem patriã.

Certa fides: sed nubila. Nã nunc tanquã in enigmate ut Pau
 lus ait cognoscimus: in coelesti Patria oculo ad oculum vide/
 bimus.

Nectar & Ambrosiam. id est cibum & potum Dei.

Cur non quæ pertulit Agnes. Ab exemplo arguit.

Trinacria. Sicilia. S. Lucia: media correpta quam omnes fm
 periti produunt: ex Syraculis urbe Siciliæ primaria fuit. Aga
 the autem ex Catana.

Lucia me
 dia breui.

Paulus

PARTHENICES SECUNDAB

Iam vada Carpathiæ sulcans Maxencius undæ
 Littus Alexandri & Phariâ procul aspicit arcē
 Atq; ait. o magni salue pars tertia mundi
 Africa Romanâ fausto precor omine classem
 Aspice: & auspicijs Diuum mea vota tuorum
 Prospera sint: saluete Dei saluete Penates
 Indigenæ: quos religio longæua parentum
 Excoluit: sacros venio laturus honores.
 Sancta sequor mandata Iouis: ritusq; reporto
 Diuinos ad templa Deum. dum talia fatur
 Præuolat ad portum remis ventoq; secundo
 Cymba leuis volucrem cursu q̄ vinceret Eurū:
 Sūmaq; vix recto fugiens mouet æquora lapsu.
 Fama per Aegyptum prætentaq; littora ponto
 Nunciat aduenisse rates ex urbe Latina:
 Aduectumq; freto Romani regis alumnum.

Iā va. Car. sul. Prosegtur Poeta Maxencij in Alexandriâ Aegypti accessum: prosperaq; nauigationē: populūq; inducit lætū ex eius aduentu festosq; celebrantē dies.

Cuncta Magistratus lucem posuere per illā
 Publica Pellei priuata negocia ciues.
 Festa dies agitur: nitidis urbana iuuentus
 Vestitus: & multo testantur gaudia cultu:
 Turba coit: pictis oneratur puppibus æquor.

Cūcta magist. Iusticiū designat: cū publica hoc est forensia negocia deponuntur. Posuere Aupheresis.

Pellei ciues. Alexander Pelleus dicitur a Pella ciuitate Macedoniae. Iuuenalis. unus Pelleo iuueni non sufficit orbis. Vnde Pellei ciues Alexandrini dicuntur.

Murice vela rubent: radiant aplustria cocco.
 Ducitur glato gradiens Maxencius ore
 Splendidus & gemmis & multo lucidus auro.
 Ausonij Libyciq; simul glomerantur utrinq;.

Sistra sonant: altis lucent in turribus ignes.

Moenia fronde virent: & odoro gramine porte

Murice vela rubent. Purpurea vela designat. Murices inter
conchilia numerantur: unde purpura tingitur quæ in medijs
eorum faucibus laet. Pli. teste.

Murex

Plinius

Aplustria. Navium ornamenta: quæ quia erant amplius quàm
essent necessaria etiã amplustria dicebantur. nec ab appello ap-
pellis deducitur ut stulti vocabuliste somniant. & facit etiã in

Aplustre
aplustre,

Cicero

plurali aplustra. Cicero in Arateo carmine. Puppibus absum-
ptis fluitantia querere Aplustra. scribitur in singulari etiã am-
plustre: cum m. ante. p. Prisciano auctore.

Priscianus

Plinius

Cocco. Coccum rubens granum est ilicis ut Plinius ait in
xvi. libro: graciorem purpurã facit: Tyrio tinctũ fit byssinũ:
gignitur in Gallicia Hispaniæ: in Africa Pisidia & Cilicia: pes-
simũ in Sardinia. Strabo ex Turdetania dicit euehi cerã/mel/
grana/purpurę. Ab his granis Hispania Betica nro quo Grana
te regnum dicitur: ita ex luxuria regna nomina capessunt.

Coccum.

Strabo

Lucent in turribus ignes. Morem Italicum exprimit.

Altera lux ortum Casij de vertice summo
Extulerat solem cum Rex iã squallida multo
Templa situ iubet ornari: veteresq; per aras
Purpureos spargi flores: & rite parari
Danda Ecatombæo quæ sunt animalia sacro.
Christigenæ soliti crudis preda esse Tyrannis
Contremuere metu: & multi peciere Syenem
Thebæosq; lares: & Cyrenaica regna:
Aethiopumq; domos & littora gentis Erembæ

Herodot.

Plinius

Ptolome.

Altera lux. Casius mons in sinibus Aegypti iuxta Serbo-
nidem paludem. Herodotus auctor. Plinius eum in Arabia po-
nit ob propinquitatem. Alius eiusdem nominis est in Mesopo-
tamia Ptolemæo teste. Alius in Syria ab eodem ponitur: ponit
& Aegyptiũ. Innuat Poeta Maxentiũ iussisse: ut purgaretur tẽ-
pla Deorũ a squalore & situ: floribusq; sparsis festos induceret
dies solennesq; Ecatombæo Ecatombe sacrificiũ solenne: ab
ἑκατόν id est centũ & βόων id est bos dictum. Dicit ergo
iubet & rite parari animalia danda Ecatombeo sacro.

Ecatõbe

PARTHENICES SECVNDAE

Christigenę soliti. Poeta dicit Christianos fugisse tyranni/
dem Maxencij: cum audissent veteres induci ritus sacrorum: &
Christi sacra fideiq; deditos puniri. Alios in Aegyptum alios
ad Aethiopes: Alios ad Africę Cyrenem.

Erembi

Littora gentis Erembe. Strabo longa disputatione de Erem
his facta: verisimilius eos dixisse autumnat qui eos Arabes et
se putant: apud Homerę enim Menelaus Thelemachū alloqui
tur. Cyprū & Phœnicen Aegyptia pulsus ad arua Aethiopa/
q; vagans: & Sidonios & Erembos Et Libyen adij. Sūt autem
ex Arabibus his qui ad alteram sinus Arabici partem vergūt
ad Aegyptum & Aethiopiā.

Strabo

Homerus

Sicut ubi mites aquilam videre columbæ
Nare per aereos tractus: nec pinguia rura
Nec placidæ retinēt epulæ. timor omnia vincit.
Pars latet umbroso saltu: pars alta volatu
Tecta petit: pars montanis caua saxa latebris:
Et pennis percussa sonat pernicious aura.

Sicut ubi. &c. Per compacionem Aquilę & Columbaru m.

Tunc est cœpta coli regio deserta: solumq;
Solibus exustum assiduis: & rura venenis
Inclyta & arentes terræ siccitatis harenæ.

Soliuagus vastam pecijt tum Paulus eremum
Hispidus & fuluæ tectus velamine palmæ.
Cuius ad ignotas veniens Antonius ædes
Incidit in Satyros: mox flebile corpus amici
Condidit: & siccis vitam tradduxit in aruis

Tūc est cœpta coli. Nitrię & Scithis regione deserti Libyę p
pe Aegyptum Ptolemęo teste. Solibus exustum assiduis pro
pter viciniam Zonę torridę. & rura venenis inclyta. Solino
teste Africa serpentibus adeo sœcunda est ut mali huius meri/
to illi potissimū palmā detur.

Ptolomeus
Solinus.

Satyri.

Soliuagus vastam. Paulum primū Eremitā designat.
Incidit in Satyros. Plinius lib. v. inter Aethiopię gentes di
cit Satyris præter figuram nihil moris humani esse. Libro ve/
ro septimo dicit in subsolanis Indoꝝ montibus Cartadulorū
dicitur regio sum Satyri perniciosissimū animal: tanq; quadrupē

Plinius

Hierony des tā recte currentes humana effigie: ut propter vlocitatē nisi senes aut egri nō capiantur. Diuus Hieronymus in vita Pauli: ad quē cum pergeret beatus Antonius vidit homunculum ad uncis naribus: & fronte cornibus aspera: cui extrema corporis in caprarum pedes desinebant: & premissio signo crucis cū quis nā esset interrogasset Antonius: respondisse fertur Mortalis ego sum unus ex accolis Eremiti: quos vano errore delusa gentilitas Faunos: Satyros: & Incubos appellat.

Festus. Mox fleb. corp. amici Condidit. Festus ait Condere est in unū locū & interiorem dare ad custodiā faciliorem: quod verbum nunc significat conscribere: nunc facere: nunc componere: & instruere.

Inter harenicolas colubros & saeva leonum
Semina graminiibus vefcens & fluminis unda.
Templa coronantur fertis: & funibus actis
Barbara suspendunt aulae sub apside curua.

Plinius Inter hareniculas colub. & se. leo. Semina. Leonibus magna libido est coitus: & ob hoc maribus ira Pli. auctor. Idē Leo ni tantū ex feris clemencia in supplices pstratis parcat: & ubi sequit in viros prius quam in foeminas: tremat: in Infantes nō nisi in magna fame.

Templa coronantur. A Maxendo.
Abside curua. Epitheton Absidis. Absis enim arcus testudineus seu fornix est. Graece ἀψίς & p. in nostrum, b. transit apud Latinos.

Pingua mittuntur docti per rura ministri
Quae vicina bibunt piscosi flumina Nili
Atque Papyri feræ dulcem Tritonidis undam:
Et qua se viridi Mareotis harundine cingit.
Adducant delecta Boum qui corpora centum.

Solinus Pingua mittuntur docti. Sacerdotes missi sunt p bobus sacrificijs aptis. Tritonidos. Aphilenorū mari nō pcul palus est quā Triton amnis influit: ubi speculatā se arcū Deam crediderunt. Solinus. Vnde & Tritonia Pallas dicitur. Visa autem hic fuit Ogigij temporibus.

Diodor Piscosi fl. Nili. Diodorus scribit Nilū habere variū ac multiplex pisciū genus: non solū usui eiusdē regionis incolis: sed externis quoque ad quos saliti deferuntur.

PARTHENICES SECVNDAE

Papyrus: Atq; papyrifera. Papyrus nascitur in palustribus Aegypti aut quiescentibus Nili aquis: ubi euagata stagnat duo cubita non excedente altitudine gurgitum: brachiali radice obliquo crassitudine: triangulis lateribus decem non amplius cubitorum longitudine: in gracilitate fastigatum: thyrsi modo cacumine includens. Plinius libro. xiiij. naturalis historiae.

Plinius

Mareotis Et qua se vir. Mareotis Libyae regio contermina est Aegypti. Tenent Marmaride: Adyrmachide: deinde Mareote Plinius auctor. Mareotis & Ptolomeus meminit.

Plinius
Ptolomeus

Adducant delecta ad Ecatomben. Ordo mittitur docti ministris qui adducant centum delecta corpora. mittuntur autem per rura qua bibunt &c.

Interea cultros paterasq; & thura Sacerdos
Expedit: & sacras longo locat ordine vestes.
Ante ea neglectus meliori pascitur apibus
Gramine: & extento iacet ad praesepia ventre

Interea cultros. Officium ministrorum supra ostendit: nunc Sacerdotis officium designat qui se ad imolandum Diis accingit preparatq;

Apis Apis. Inter omnia quae Aegyptus digna memoratu: praecipue bovem miratur: Apim vocat hunc ad instar colunt Numinis: insignem notae albae macula: quae dextro eius lateri ingenua corniculantis Lunae refert faciem. Statutum cui spatium est: quod ut affuit, profundo sacri fontis immersum necatur. Mox alter nec sine publico luctu requiritur: quem repertum centum Antistites Memphim persequuntur. Solinus auctor post Plinium Strabonem. Diodorus Herodotusq; Apis idem est qui Osiris ut Strabo ait.

Solinus
Plinius
Strabo
Diodorus
Herodotus
Strabo

Septum Et extero iacet. Alludit ad septum in quo Apis alitur. Dicit enim Strabo in Memphi In septo quodam bos Apis alitur: & subdit ante id septum aula quaedam iacet in qua est aliud septum matris eius. In hanc aulam nonnunquam Apis emittitur praesertim ut peregrinis ostendatur.

Iamq; dies solemnis adest: mugitibus aurae
Per fora perq; vias Urbis per compita clamant.
Aera crepant: clangore tubae complentur acuto
Consequitur vulgi strepitus turbaeq; frequentis
Murmur: & inflato resonat caua tibia buxo.
Clarum ad illustres graditur Maxencius aras:

LI. I. FOL. XVI.
Et circum Pellea micat Romanæq; pubes.

Iâq; d. fo. ad. Diē festū aduenisse describit: in q̄ magna cum pompa Maxencius Dijs hostias imolare cōtendit: cinctus caeterua Romanosq; procerum Aegyptiorumq;.

Angelicas alto voces sub corde volutans
Costis adesse videt speratæ tempora pugnae.
Et quamq; immota maneat sententia mente

Angelicas alto. Sancta Parthenice Catharina Nuncij angeli ei monita cogitans: cōsiderabat diē sui certaminis aduenisse: p̄ paratq; se virtute hortatrice & comite ad pugna. Et dicit Poeta quāuis firmissima mente pugna minime detestetur: tamē Virginem horruisse faciem Tyranni: crudelitatis suę rabiem per hoc magis insinuans.

Atq; adamantæis vinclis frenata libido
Inuita racione scelus non audeat ullum
Ora tamen meditans duri furibunda Tyranni
Atq; graues pœnas horret: ceu faxea moles
Pulsa freto & circum salientibus æquoris undis
Vapulat atq; tremit: sed non vestigia mutat.
Dumq; animus tanto curarū impellitur æstu
Non procul ecce duæ vultu incessuq; verendo
Fœmineæ species adsunt: quarum una Cybeli
Perfutilis turrita caput stellataq; frontem
Igneus ore color possit qui Pana referre.

Atq; Adaman. propter duricię gēme sit trāslacio ad ea quæ firma & forcia insupabiliaq; volumus. Diq; animus. Virgini euentū certaminis cogitāti apparuisse dicit Naturā rerum oīm parentē (ut Philosophis visum) & Graciā diuinam quarum habitum condicionemq; describit.

Quarū una Cybeli. Cybele mater Deū: turrita depingitur: Possit qui Pana. Pan nigra facie depingitur p̄pter ætheris similitudinem. Virg. in Bucolicis eg. ultima. Sanguineis ebullit baccis minioq; rubentem.

Virgil

C c ij

PARTHENICES SECUNDAE

Per fora peruolitant nebulae: gyroque volucres
 Aereo ludunt & versicoloribus alis
 Aequora veter habet: pictasque per aequora puppes
 Squammiferique greges flexis per caerulea caudis
 Arrectisque natant pinnis: ludoque fugaci
 Per scopulos & saxa volant viridemque per algam
 Inferius campi herbosi: curuataque ripis
 Flumina & excelsi nemorosa cacumina montes
 Vertice inaequali: pecudes: humanaque tecta.
 Atque perincultos sal tus atque inuia rura
 Auriti lepores & flexis cornibus errant
 Dorcades: & timidi Dammæ ramosaque cerui
 Cornua tollentes vacuis spaciuntur in agris.

Per fora peruolitant neb. Describit Naturam: quam mundum appellat Theologi.

Penna.
Pinna

Squammiferique greges id est pisces:
 Arrectisque nat. pinnis. Penna & pinna cum geminato n Quin
 tiliano teste acutum significat. Vnde bipennis: securis utrinque
 habens aciem. Vnde errant qui bipennem putant dictam quod
 duabus pinnis sit. Penna igitur generale nomen: ad pinnas &
 ad plumas.

Quintus

Dorcades

Dorcades & timidi Dammæ ἡ Ἰσπικασσ latine Caprea Graece
 Dorcas: Sunt autem ex Capreis & Dammæ Plin. teste lib. viij.

Plinius

Hec rerum Natura parens: quae Virginis ora
 Dulcibus amplectens ulnis quid mergeris inquit
 Filia tot curis & sollicitudine tanta?
 Contemplare meum decus & mea maxima regnat:
 Sanctaque de nostris opibus velut ante solebas
 Expulsis animo curis solacia carpe.
 Terra fretum nubes flammæ versatile coelum
 Cuncta meis subsunt regnis: ego cuncta guberno
 Elige de tantis aliquid quod mulceat agram:
 Quid tuus hic moeror sibi vult: quod dulcia miris

Pallent ora modis: & quo tua forma recessit:
 Pone Deum curas. Diui sua sidera seruent:
 Ambrosia viuant: & delectentur Olympo:
 Terra subest homini: terrena negocia tracta.
 Nec fines frustra humanos excædere tenta.
 Tu nepotes volucrum per iter tranare: subūdis
 Degere: & obscuris inter Delphines in antris:
 Sirenes ubi sunt & inercia corpora phocæ.

Hæc res: Natura parens. Descripta per partes.

Quid mergeris inqt. Persuadet ut voluptate pfruatur & de
 licijs. & incipit a reprehensione. Inter Delphinus. Velocissimū Delphin:
 oim animalū non solū marinoꝝ. Delphinus sed ocior volu-
 crea: acrior telo Pli. auctor lib. ix.

Plinius

Homerus

Plinius

Virgil

Iuuenalis

Inercia corpꝫa. ppter soporē Phocꝫ. Vituli marini Phocꝫ di. Phocæ
 cuntur: nullūqꝫ aial grauiore somno pmitur: cecinit id Home
 rus in Odyssa & scribit Pli. in libro. ix. naturalis historiꝫ. Vir
 gilius Sternunt se somno diuerso In litore Phocæ. Iuuenalis
 Eripiunt somnum Druso vitulifqꝫ marinis.

Vt tibi per spelea maris per lustra ferarum
 Sic quoqꝫ per cælos inter consortia Diuum
 Legibus æternis vita hospiciūqꝫ negatur.
 Nec fas est homini cælum sperare. Deorum
 Regna cupis: sed emqꝫ tibi promittis Olympi
 Cum neqꝫ brutorum latebris assuescere possis:
 Omnia limitibus certis ego sola diremi:
 Quos transire nefas: ea vota superflua pone.
 Sit tibi cura decor: tua sit tibi cura venustas
 Ingenio condita meo: dum fingere tento
 Calliopes oculos: & virginis ora Medusæ:
 Vtere delicijs: & ne contemne iuuentam.
 Nec te finge Deam: sed te mortalibus æqua.
 Sic Natura parens tristem solata Puellam.

Vt ti. p. f. Argumētā ab ipossibili: ut impitīs videt. Sit ti. c.
 d. Dicit se Cathariꝫ cōtulisse oculos Calliopes & faciē Medusæ

C c liij

PARTHENICES SECVNDAB

Altera quæ tales paulum conctata loquelas
 Hauferat & vasto gressum suspenderat astu
 Affuit. aurati crines : frons lactea : fulgent
 Lucifero similes oculi : rubicunda colorat
 Lactentes Aurora genas : per eburnea colla
 Cæsaries emissa fluit : toga cætera vestit

Altera quæ tales. Graciam describit diuinam.

Aurea quæ tracto verrebat syrmate campum.
 Cœlestis nitet ore decor : sparguntur odores
 Ambrosij : crediq; nequit mortalis in illa
 Spiritus : aut numen vel nō sine numine imago ;
 Textus inauratæ chlamydi descensus ab astris
 Prolis Olympiacæ : stygios ingressus ad amnes .
 Ignea linguarum species : qua spiritus ingens
 Intonuit super ora Virum : montisq; relicto
 Vertice sideream Christus remeabat in arcem
 Victor & euulsæ cœco Plutonis ab antro :
 Patrum animæ niueis indutæ nubibus ibant
 Aera per liquidum : terrā predatus & Orchum
 Rex superum tali repetebat regna triumpho .
 Gracia nomen habet : cuius prestancia formæ
 Naturæ extemplo visa obscurare decorem :
 Non aliter quam sol maiori sidera luce
 Umbrat : & exoriens alios exterminat ignes .
 Hæc igitur sic orsa loqui . quid Virginis altum
 Dejicis in terras animum Natura superbo
 Cœca supercilio rerum te infana parentem
 Dicis : & ignoras a quo tua venit origo .
 Nec nosti genus ipsa tuum : tua signa sequuta

Syrma

*Aurea quæ tracto. vert. syrma. Syrma huius sirmatis & hu
 ius sirmæ: ut Priscia. testat genus est vestis Tragicorū: ut qdā
 volunt. Alij tractū vestū volūt græce eni σὺρμα tractus dē. Prisciaus.*

Spar. o. am. i. diuini imortales. ἀμβρόσιος ἐνι ἰμορ. ābrofius
 talis diuinusq; dī. Prolis Olympiacę. Emblema vestis. descē
 sum Verbi Dei a cęlo usq; ad inferos dicit fuisse.

Ignea linguarum species. S. spiritus missionem: per hęc enī
 graciā Deus fidelibus prestat firmā inmarcessibilemq;.

Montisq; relicto Oliueti montem designat a quo Christus
 cum his quos ab inferis eduxerat victor in cęlum ascendit: ut
 historia euangelica habet.

Quid virginis altum. Oratio Gracię in qua inuehitur in
 Naturam. quę nisi fuit allucere Virginem in delicias & corpo-
 ris bona. Confurat autem dicta Naturę: persuadens honestū:
 & bonis animi potius quā corpis obsequendum.

Nicomachi proles stellis Erymanthidos ursę
 Nauigat ammissis: & naufraga sæpius Arctas
 Flante procelloso Borea Symplegadas intrat.

Nicomachi proles. Aristotelē Philosophum Peripateticum
 intelligo: is enim patre Nicomacho medico natus fuisse dici-
 tur: ut Laercius scribit. Hunc naturā secutū ducē ammissis stel-
 lis Erymāthidos. i. Arcadię ursę in symplegades Borea urgē
 te intrasse describit. per hoc varios Aristotelicos errores dum
 nimis attente naturam sequitur designans.

Laercius.

Pōponius

Symplegades. Pomponio teste duę insulę Hellefponi con-
 tra Thracium Bosphorum mille quingentis passibus ab Eu-
 ropa distantes: quas nōnulli & Cyaneas appellant. Has Ouid. simplegas
 Cyaneę

Ouidius.

mobiles fuisse scribit: & postea immobiles factas. per has Argo
 nauis nauigasse perhibentur.

Namq; aliud vitę genus immortalis Olympo
 Noluisset homini: sed nec te credidit ortam
 Nec me vidit inops lucis: mutabile corpus
 Contemplata Deum sicco pertransiit ore.
 Auspicij hanc usq; tuis peruenit ad oram:
 Hic sua sopito detraxit carbasa vento.

Namq; aliud vitę genus. Aristoteles finem posuit vnum: Finis
 Vltimum virtutis in vita perfecta. Fœlicitatem vero plenitudine Fœlicitas
 ex tribus maxie bonis cōstantē: bonis animi: quę & priora vi-
 ribus appellat bōis corpis ut sūt bona valitudo: fortitudo: pul-
 chritudo: cęteraq; his lilia scđo in loco habitis: & scđo ex bōis
 externis q̄ extrinsecus veniūt: Diuicijs. s. nobilitate: & claritate:
 C c iij

PARTHENICES SECUNDAE

atq; in hunc modū ceteris qbus tercius locus ab eo assignatur
Laercius auctor. Sed nec te credidit ortā. Naturā enī & mū, Laercius
dum ingenitū ponit.

Nec me vidit inops Iu. carens fidei cognitione natura. Con
tēplata mutabile corpus Deū: pro Deoꝝ ptransit sicco: id est
ieiuno ore. Auspicisq; tuis puenit usq; ad hanc orā. hoc est so
lum cognita habuit ea quæ natura eueniunt diuinarumq; resq;
expers. Hic sua sopito. In cœlestiū cognitione defecit.

Dic ubi si nosti Comites: primæuacq; Christi
Castra: triumphalesq; viri: qui sanguine claras:
Emisere animas: & qui vicere Tyrannos:
Subiecere Deo populos. tibi sola reliqui
Corpora & immūdos cineres & tabida mēbra
Ipsa coronatas cœlesti lumine mentes
In sublime tuli: quare iam desine nugis
Talibus illustres animos inuoluere cæca
Nube tuæ noctis. versis ita fata recessit
Passibus. at plutei lato Natura sub orbe
Virginis in thalamo fertur liquisse Pauorem.
Cuius ut agnouit fraudes abscondit Amorem
Gracia discedens: eius qui frangeret omne
Virus: & auxilio cceptis ingentibus esset.

Dic ubi. Dicit gracia corpa nature debent: aios yo cœlīs.

Comites. Apostoli primeuacq; Christi Castra. Sanctos itel
ligo Martyres. Versis ita fata recessit Passibus. Dicit naturā
recessisse a Catharina: reliquisse tñ sub lato orbe Plutei pauorē
qua fraude cognita Gracia diuina discedēs Amorē reliquit: q
apprehensa cornu arbore pro fuste multo verberē Pauorem ex
pultit ab habitaculo yginis Catharinę: quā pugnā & Poeta de
scribit usq; in finem huius primi libri.

Plutei

Plutei. Crates corio crudo recti intentocq; solebant opponi
militibus opus faciētibus: & appellabantur militares. nūc etiā
tabulę: quibus quid p̄sepitur eodem nomine significantur:
Festus auctor.

Protulit ora Pauorgelidæ sub imagine mortis

Festus:

Pallidus: & curuo contractus pectora dorso:
 Cœcus: & elinguis / trepidus / vix ossibus hæres
 Dentibus exertis trunca deformia nare |
 Ora gerens: & crure labans: & frigore torpens.
 Cuius ut horrificam effigiem stygiumq; colore

Protulit ora Pavor. Descriptio pavoris.

Et testudineos Virgo perterrita gressus
 Vidit: ab aspectu monstri conuersa recondit
 Lumina: & admoto textit velamine frontem.

Et testu. Testudo hic p animali: testudineu facit qsi tardu &

Tum validis ardens animis alacriq; iuuenta
 Strenuus & grato pretendens ore pudorem
 Virgineum pictasq; ferens in pectore flammam
 In medium prorupit Amor: cornuq; repertam
 Corripit: & monstri repetito verberare terga
 Pulsat: & iniectis agit extra limina plantis
 Vociferans: & fuste petens caput ora manu scq;

Non secus ac fertur si vera est fabula quondam

Virgil

Tum validus. Describit nunc Amorem a Gracia relicum subsidio Virgini. In pectore flammam. Virgilius. Est mollis flamma medullas.

Infernum domuisse canem Tirynthius hæros.
 Calcitrat & manibus tensis auertere cornum
 Nititur & faciem Mōstrum defendere ab ictu.
 Acrius instat Amor: tetroq; in puluere versum
 Execrat indignans: limoq; infigit aquoso:
 Membræq; cœnoso sepelit moribūda sepulchro

Diodor

Infernū domuisse Canē. Cerberū. fabulæ meminit Diodorus. Loci in Laconia meminit Strabo ubi Cerberus superius ab inferis reductus canitur in fabulis.

Cerberus

Tirynthius. Hercules ab urbe quæ est in Peloponneso Tiryns feminino genere urbs est Peloponnesi: quæ ad excursiones faciendas arcem usurpasse Proetus videtur. Et eam Cydopū

Tiryns

PARTHENICES SECUNDAE

opera atq; arte mœnibus roborasse. ut Strabo scribit. Stracius Strabo
libro. iij. Suus excit in arma Antiquã Tyrynthæ Deus. ex hac Stracius
genitus perhibetur. Hercules.

Cornus

Cornus circa solsticia reddit primo fructũ candidũ: postea
sanguineũ. Ex eo genere scemina post autumnum fert baccas
acerbas & ingustabiles cunctis animantibus ligno quoq; fun
gosa & inutilis Plinius libro. xvi. naturalis historiæ.

Plinius

Parthenices Secundæ
Liber Secundus scæ /
liciter exorditur.

ætiõr & pulsa victrix formidine Virgo
Ocyus ad tẽplum famulis parat ire vo
Nec mora. festinãt omẽs & sedula nutrix scatis
Iam longæua ligat crines & Virginis ora
Pallida nocturnæ fumoq; afflata lucernæ
Materna pietate lauat: celeresq; ministræ
Sepositas vestes adhibent: tyriumq; ruborem
Induit: argento limbus circumdatur albo:
Et caput aurato nitidum vestitur amictu.
Iam delubra subit: lucent ardoribus aræ:
Mugitu caua tecta sonãt: strepit ùdicq; murmur
Plæbis & astantum. Solio Maxencius alto
Gestit: & elato turbam circumspicit ore.
Regia progenies medium progressa per agmen
Mox oculos in se populi conuertit: euntem
Mirantur cæduntq; via: Pellæa iuuentus
Nomina Romanis eius patriamq; domumq;
Auribus admoti narrant tenuiq; susurro.
Illa mouens gestu pectus faciemq; venusto
Scandit: & intrepido premit alta sedilia gressu.
Et vicina truce[m] sic est affata Tyrannum.
Læcior & pulso. Poeta inducit Catharinam deuicta p Amo